

певних ситуаціях, тривожність, страх, прояви девіантної поведінки, труднощі у комунікації.

Імаготерапія розвиває у дитини з інтелектуальними порушеннями самоконтроль, формує правила спілкування у соціумі.

Ізотерапія – це терапія образотворчим мистецтвом. Часто її використовують для діагностики супутніх розладів емоційно-вольової сфери у дітей з інтелектуальними порушеннями. Цей напрям арттерапії корегує рівні тривожності, афективну поведінку, сприяє усуненню негативних емоцій та успішній корекції психічних процесів дитини з інтелектуальними порушеннями [1].

Кожен напрям арт-терапії має свою корекційну складову, яка позитивно впливає на розвиток психоемоційного стану дитини з інтелектуальними порушеннями. Їх можна застосовувати для діагностики, психокорекції або профілактики.

Список використаної літератури:

1. Березка С. В. Практичні рекомендації батькам дітей з порушенням інтелекту щодо застосування методів арт-терапії як засобу психокорекції поведінкових розладів. *Web of Scholar*. 2018. 4(22).

2. Березка С. Особливості застосування арт-терапії в роботі з дошкільниками з порушеннями інтелекту. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 1(2). С. 208-21.

3. Грицюк І. Арт-терапія в роботі практичного психолога з дітьми, які мають емоційні порушення. *Психологія: реальність і перспективи*. 2017. Вип. 8. С. 67–71.

4. Макарчук Н.О., Висоцька А.М., Чеботарьова О.В. та ін. Дидактичні та методичні засади спеціальної освіти розумово відсталих дошкільників. Київ, 2014. 337 с.

5. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: арт-терапевтичні технології: навч. посіб. Київ: Слово, 2016.

*Горбань Діана, здобувачка вищої освіти
Житомирського державного університету
імені Івана Франка*

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК МЕТОД РОБОТИ ЛОГОПЕДА З ДІТЬМИ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ

При нормальному мовному розвитку діти до 5 років можуть вільно використовувати розширені розділові знаки, різні складні композиції пропозицій. Але в будь-якому випадку ці процеси марні: у деяких дітей з нормальним слухом і інтелектом формування кожного компонента мови різко затримується. Такі порушення виявляються і визначаються як загальне недорозвинення мови, що є однією з гострих проблем логопедії. У цілому діти із слаборозвиненим мовленням характеризуються низькими

показниками когнітивного розвитку і мовного розвитку, що негативно впливає на формування особистості дитини і процес соціальної адаптації.

Тому питання про інтерес дитини до занять логопедією має першорядне значення. Діти виконують лише ті завдання, які їм подобаються. Тому для закріплення матеріалу необхідно використовувати відповідні дидактичні ігри, щоб дитина не втомлювалася. Під час виконання таких ігор діти перцептивно виконують всі вправи, рекомендовані вчителем-логопедом, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Дидактичні ігри є одним із основних засобів розвитку когнітивних мовних і розумових процесів. Роль цих ігор в збагаченні словникового запасу дітей особливо велика. Для вчителя-логопеда дидактична гра - один із важливих засобів роботи над промовою дитини з метою виправлення її різних недоліків. Діти з затримкою в розвитку загальної мови мають поганий словниковий запас, який в основному переважає в предметно-побутовій лексиці [1, с. 15-18].

Дитина погано класифікує об'єкти за групами. В її словниковому запасі є невеликі групи числових дієслів, що позначають стан і переживання людей, іменники, що характеризують людину, особливо дії, прислівники, що допомагають охарактеризувати вчинки, і прикметники. Погана пам'ять, стомлюваність, нездатність зосередитися – ці особливості характерні для дітей із слаборозвиненою мовою.

Тому, крім основного завдання корекції вимови звуків, на педагогів-логопедів і педагогів, які ведуть заняття, покладається завдання привнесення дітям нових слів, понять.

У дітей з цим розладом мовлення переважає візуальне та ефективно сприйняття, оскільки відображення предметів та зображень впливає на дитину сильніше, ніж слова. На першому етапі нашої роботи логопеди в основному використовують іграшки, певні предмети. Розмірковуючи, привертається увага дітей не тільки до назви предмета, а й до назви будь-якої деталі.

Логопед показує методи, які можуть допомогти ідентифікувати окремі об'єкти та порівняти їх. Потім переходить до роботи з розділеними фотографіями, на яких зображені тварини, меблі, посуд. Наприклад, при створенні фотографії з серії "одяг" (пальто) діти називають її складові. Це допомагає їм краще запам'ятовувати кожен деталь предмета, розвиває увагу і пам'ять.

Дидактичні ігри (лото "Меблі", "Одяг", "Іграшки", "Овочі", "Фрукти", "Транспорт" і т.д.) використовує логопед у формуванні здатності дитини класифікувати об'єкти. Коли діти опановують матеріал, можна грати в гру "Хто швидше збере". Мета гри - розвинути здатність зв'язувати та узагальнювати предмети [4].

У грі «Хто з вас більше запам'ятає, що із чого було зроблене?» діти з пам'яті називають паперові, металеві та якісь інші предмети. Правильна відповідь - вчитель-логопед подає дитині кольоровий кружок. Виграє у грі той, хто набере найбільше кружків.

Мета дидактичної гри "Розкажи мені, що ти знаєш" полягає в тому, щоб збагатити словниковий запас дитини прикметниками, дієсловами і прислівниками. Наприклад, логопед порекомендує дітям з першої групи розповісти все, що вони знають про кошенят. Вони маленькі, рухливі, пухнасті, чорні, ласкаві, грайливі і бородаті. Команда вибирає дієслова: сидіти, бігати, повзати, бурчати, нявкати, кусатися, дряпатися. Команда називає слова (прислівники або прикметники), які характеризують погоду, в яку кошеня виходить на прогулянку: холодно (холодна), похмуро (похмура), вітряно (вітряна), сонячно (сонячна).

Дітям із затримкою в розвитку мовлення найважче розрізнити звуки. Тому логопед повинен приділяти велику увагу іграм, які одночасно вирішують завдання дослідження словників і розрізнення звуків.

Можна провести гру «Про ляльку Ганну і ляльку Кіру» на диференціацію звуків [г-к]. Тут використовується прийом складання описової розповіді за запитаннями: – Що одягнуто на ляльці? – Якого кольору одяг ляльки? – Які у ляльки іграшки? – Що лялька любить їсти?

Приблизна розповідь дітей така: «Це лялька Кіра. Кіра красива. У Кіри карі очі. Кіра одягнена в синю жилетку, блузку та спідницю. Черевики у Кіри чорні. Понад усе Кіра любить гратись з іграшковим ведмедиком та із ляльками» [2, с. 117-125].

Наведені вище ігри та ігрові вправи повторюються протягом навчального року, але лише вибір слів змінюється залежно від вивченого звуку.

Для дітей із слабозвиненим мовленням характерна відсутність чіткого тимчасового уявлення. Вони плутають назву і порядок місяця, не мають чіткого уявлення про частину дня. Щоб прояснити таке поняття, використовується гра "Коли таке буває". Ситуація в грі створюється загадковим питанням: "Хто дізнається, коли це станеться".

Деякі ігри використовуються, щоб скласти уявлення дитини про частину дня: "Хто працює рано вранці?", "Хто працює протягом дня?", "Хто працює вночі?". Гра "Було-буде" допоможе прояснити уявлення про минуле і сьогоднішнє. Учитель-логопед радить дітям слухати короткі вірші, відгадати, чи так це, і використовувати їх з використанням дієслів [5, с. 96].

Варіант гри: логопед називає декілька іменників, а діти вибирають відповідний прикметник. Гра "Підбери слово" належить до тієї ж групи. Вихователь-логопед радить дітям запам'ятати, що можна пришити. Діти називають "сорочки, куртки, пальто, штани, сукні". Як я можу назвати ці предмети одним словом? - "Одяг".

Для збагачення словникового запасу цікава дидактична гра на тему "Професія". Спочатку слід познайомити дітей з назвою професії. Потім вчитель-логопед виступає з короткою промовою і роз'яснює, як діти розуміють слово "професія" та яку професію вони знають. Потім він роздає фотографії, на яких зображені люди різних професій, і налаштовує дитячу уяву [3, с. 146].

Отже, дидактичні ігри проводяться у якості складових частин фронтальних занять, або, наприклад, у якості самостійних підгрупових занять. Словниковий запас, якому навчаються діти з логопедом, закріплюється з допомогою вихователя на заняттях із розвитку мовлення, конструювання, розвитку логіко-математичних уявлень, апікацій. Дидактичні ігри допомагають не тільки подолати дефекти мови і збагатити словниковий запас, а й розвинути всі психічні процеси дитини.

Список використаної літератури:

1. Базовий компонент дошкільної освіти [Богущ А. М., Беленька Г. В., Богиніч О. Л. та ін.]; наук. керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф., д. п. н. – Київ : ТОВ «МЦФЕР–Україна», 2012. 26 с.
2. Богущ А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навч. посібник / А. М. Богущ, Н. І. Луцан. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. 304 с.
3. Єрошкіна О.В. Легкі запам'яталочки для Ярика та Волоски. Харків: Ранок, 2007.
4. Малишевська В.О., Іванова В.П. дидактичні ігри в логопедичній роботі. URL:
<https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/5625/1/Ivanova.pdf>
5. Рібцун Ю. В. Гра як засіб мовленнєвого розвитку молодших дошкільників із ЗНМ / Ю. В. Рібцун // Теорія і практика сучасної логопедії : зб. наук. пр. Київ, 2004. Вип. 1.

*Загребельна О.О., здобувачка вищої освіти
Житомирського державного університету
імені Івана Франка*

ЛОГОРИТМІКА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальною проблемою сьогодення є успішна навчальна та соціальна адаптація дітей молодшого шкільного віку. Порухення мовлення можуть стати перешкодою для встановлення дружніх стосунків з однолітками, успішності навчання, розвитком позитивної самооцінки. Одним з дієвих засобів корекції мовленнєвих порушень виступає логоритміка, як комплексна методика для подолання порушень мовлення. На заняттях розвиваються всі компоненти мовлення, зокрема корегується вимова голосних та приголосних звуків, формуються фонематичні процеси, комунікативні уміння, лексико-граматична сторона мовлення, корегується порушення як усного, так і писемного мовлення.

У молодших школярів удосконалюються навички усного мовлення, з початком навчання в школі важливого значення набуває формування грамотності учня. Не виключними є проблеми мовленнєвого розвитку у дітей, які можуть перешкоджати навчальній діяльності, серед яких:

1. Затримка мовлення.